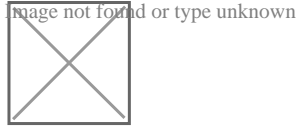

Η Πατριαρχική Εγκύκλιος του 1920

[/ Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://www.pemptousia.gr/?p=92056>]

2. Το κείμενο της εγκυκλίου (1920)

Η εγκύκλιος του 1920 είναι ένα κείμενο διαχρονικής σημασίας και οικουμενικής εμβέλειας[8]. Μέσα στο κείμενο αυτό εκφράζεται με χαρακτηριστικό τρόπο το πνεύμα της συνοδικότητας του Πατριαρχείου, η οποία εδράζεται στην αποστολική και πατερική παράδοση της ενότητας και της αγάπης[9]. Αυτό διότι δεν απευθύνεται μόνο προς τις ορθόδοξες Εκκλησίες, αλλά προς όλες τις Εκκλησίες. Δεν καταπιάνεται με προβλήματα που αφορούν μόνο τους ορθόδοξους, αλλά όλο τον κόσμο. Έναν κόσμο που έχει βγει λαβωμένος από τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο και προσδοκά την ειρήνη. Την ειρήνη αυτή προσδοκά και η εγκύκλιος (1920) του πατριαρχείου μεταξύ των Εκκλησιών. Στο πρότυπο της Κοινωνίας των Εθνών σκοπό έχει να δημιουργηθεί κάτι αντίστοιχο για τις Εκκλησίες σε Ανατολή και Δύση, μια Κοινωνία των Εκκλησιών, η οποία θα προαγάγει τη φιλία με πνεύμα ειλικρίνειας και ισοτιμίας, ώστε να αρθούν αμοιβαία, οι μεταξύ τους προκαταλήψεις[10].

Πηγή:<http://constantinople.ehw.gr/>

Στην παραπάνω πρόταση της εγκυκλίου γίνεται κατανοητό ότι η διηρημένη κατά κόσμο Εκκλησία του Χριστού, αποφάσισε να ενεργοποιηθεί και να εξετάσει σοβαρά τις προϋποθέσεις για ένωση των Εκκλησιών. Η πρωτοβουλία και η συμμετοχή του Οικουμενικού Πατριαρχείου δεν απορρέει από αίσθημα εκκλησιολογικής ανεπάρκειας, αλλά από λόγους που έχουν να κάνουν με τη συναίσθηση της ευθύνης για ενότητα[11]. Αυτό διότι ένας διασπασμένος χριστιανισμός δεν θα μπορούσε να σταθεί με απαιτήσεις στο σύγχρονο κόσμο, αφού θα αδυνατούσε να πείσει για την ανάγκη ενότητας, ειρήνης, δικαιοσύνης και ελευθερίας του κόσμου, τη στιγμή που ο ίδιος συνέβαλλε στη δημιουργία και τη διατήρησή τους στο κοσμικό περιβάλλον[12]. Διότι η ενότητα των Εκκλησιών δεν προϋποθέτει τίποτε άλλο από μια επανάληψη, μία υπόμνηση του θελήματος του Χριστού. Είναι μια προσπάθεια να εναρμονίσουν τα εκκλησιαστικά πράγματα με το θέλημα του Χριστού[13].

Βέβαια, για να γίνει αυτό πρέπει να αρθεί κάθε δυσπιστία και δυσφορία μεταξύ των Εκκλησιών[14]. Να υπάρξει αποκατάσταση της ειλικρίνειας και της εμπιστοσύνης με γνώμονα την αγάπη[15]. Μια αγάπη που δεν είναι ιδεολόγημα, αλλά η βασική αιτία για να έρθουν κοντά όλοι οι άνθρωποι. Διότι όλοι οι άνθρωποι ενώνονται στην αποδοχή του ίδιου Χριστού. Είναι όλοι ενωμένοι στη λυτρωτική θέληση και αγάπη του. Ήλθε για να ζητήσει τα διασκορπισμένα «το απολωλός πρόβατον»[16].

Διότι το τραγικό όλου του χριστιανισμού είναι αυτό ακριβώς, ότι η αγάπη και η αλήθεια του Θεού ερμηνεύεται και κατανοείται με διαφορετικούς τρόπους. Σε αυτό το σημείο υπάρχει η δυσπιστία, δηλαδή, ότι θεωρείται ιερό, άγιο για ορισμένους, είναι για τους άλλους δεισιδαιμονία[17]. Μόνο μέσα από την ενότητα επιτυγχάνεται η αλήθεια «και άλλα πρόβατα έχω α ουκ έστιν εκ της αυλής ταύτης• κακείνα δει με αγαγείν και της φωνής μου ακούσουσιν, και γενήσεται μία ποιμήν, εις ποιμήν» (Ιωαν. 10, 16)[18].

Βέβαια, η εγκύκλιος δεν κάνει λόγο για την αγάπη χωρίς κάποια άμεση πρωτοβουλία και πράξη μεταξύ όλων των Εκκλησιών. Προτείνει διάφορες ενέργειες που θα αποδεικνύουν έμπρακτα την αγάπη[19]. Μια πρόταση είναι η αποδοχή ενιαίου ημερολογίου μεταξύ των Εκκλησιών για τον ταυτόχρονο εορτασμό των μεγάλων χριστιανικών εορτών (Πάσχα, Χριστούγεννα). Είναι πρόταση που δεν έχει δογματικές αναφορές και κάλλιστα μπορεί να επιτευχθεί, φτάνει να υπάρχει θέληση από όλες τις πλευρές. Βέβαια αυτό έγινε αργότερα, το 1923, με πρωτοβουλία του πατριαρχείου για την κοινή ημερομηνία, βάσει του Γρηγοριανού ημερολογίου, σε όλο τον κόσμο. Ακόμα προτείνει την ανταλλαγή αδελφικών γραμμάτων κατά τις μεγάλες εορτές του εκκλησιαστικού έτους, την επικοινωνία των Θεολογικών Σχολών σε Ανατολή και Δύση, την ανταλλαγή φοιτητών των ανωτέρω σχολών, τη συγκρότηση παγχριστιανικών συνεδρίων για να εξετάσουν θέματα, με κοινή στάση και διάλογο, που ενδιαφέρουν τους πιστούς. Επίσης να εξετάσουν, χωρίς πάθος, τις μεταξύ τους δογματικές διαφορές[20]. Όπως το τονίζει η εγκύκλιος «επί το ιστορικότερον». Αυτό διότι υπάρχει κανόνας πίστεως και τάξης. Ο κανόνας πίστεως είναι η Βίβλος και οι όροι των Οικουμενικών συνόδων. Οτιδήποτε βρίσκεται πέραν αυτών είναι «ανωμαλία». Αλλά και αυτή πρέπει να θεραπεύεται και όχι απλώς να καταδικάζεται[21]. Μια εξέταση που θα σέβεται τα ήθη και τα έθιμα κάθε Εκκλησίας[22], αλλά ταυτόχρονα κάθε Εκκλησία οφείλει να παραμένει εδραιωμένη στην αλήθεια και να επιδιώκει με κάθε δύναμη (Βίβλος, κανόνες), την αλήθεια[23].

Παράλληλα, συνεχίζει η εγκύκλιος, να παρέχονται κοιμητήρια και ναοί για την κηδεία και την ταφή, σε αυτούς που πεθαίνουν και βρίσκονται σε ξένη χώρα. Ακόμα, συνεχίζει, να υπάρξει κάποιος διακανονισμός για τους μικτούς γάμους των χριστιανών διαφόρων ομολογιών και τέλος να στηρίξουν το φιλανθρωπικό έργο αμοιβαία όλες οι Εκκλησίες[24].

Αυτές είναι οι προτάσεις, που φαίνονται μέσα στην εγκύκλιο για την έμπρακτη προσφορά αγάπης μεταξύ των Εκκλησιών. Εκτός όμως από τα παραπάνω προβλήματα, που είναι ήδη γνωστά από το παρελθόν, το τέλος του πολέμου έχει φέρει στην επιφάνεια νέα προβλήματα και το Οικουμενικό Πατριαρχείο προτείνει

μια κοινή μελέτη και συνεργασία για λύση αυτών, όπως του αλκοολισμού, της ηδυπάθειας, της φτώχειας, της φιληδονίας, της θεοποίησης του πλούτου[25]. Το τέλος του πολέμου βρίσκει τον κόσμο να θέλει να ξεδώσει. Είναι η εποχή του τσάρλεστον και των «μπαίν μίξτ»• οι απαγορεύσεις τέλος. Οι γυναίκες μπορούν να εκθέτουν το σώμα τους στη θάλασσα και να κολυμπούν μαζί με τους άνδρες[26]. Βέβαια ο κόσμος ζητάει εκδίκηση, λόγω του πολέμου. Ήταν χρόνια αχαλίνωτου πάθους• οι γυναίκες ποτέ δεν ήταν τόσο ελεύθερες και οι μπυραρίες ποτέ δεν ήταν τόσο γεμάτες. Ο κόσμος είχε ανάγκη να χαρεί. Το έκανε όμως με τέτοιο πάθος που οδηγούνταν στην καταστροφή, στον αλκοολισμό, στη φτώχεια, κ.α. Παράλληλα ο πόλεμος κατέστρεψε οικονομικά τους περισσότερους και δημιούργησε ορισμένους πλουσιότερους. Δημιουργήθηκαν κοινωνικά στρώματα με μεγάλες διαφορές τόσο οικονομικές, όσο και κοινωνικές[27]. Σε αυτά τα νέα προβλήματα, το Οικουμενικό πατριαρχείο, ζητεί να υπάρξει μια κοινή στάση μεταξύ των Εκκλησιών για την επίλυσή τους.

Η εγκύκλιος κλείνει τονίζοντας, ότι οφείλουν οι Εκκλησίες να μην ξεχνούν την αγάπη του Χριστού, ούτε να την αμελούν[28]. Με γνώμονα την αγάπη λοιπόν, παρακαλεί όλες τις Εκκλησίες, να απαντήσουν κάθε μία ξεχωριστά, με την κρίση και γνώμη τους, ώστε να προχωρήσουν από κοινού στις παραπάνω προτάσεις της εγκυκλίου, ώστε να πραγματώσουν έμπρακτα την αγάπη του Χριστού για το καλό της Εκκλησίας, της οποίας κεφαλή είναι ο ίδιος ο Χριστός[29].

[Συνεχίζεται]

[8] Ε. Βαρέλλα, όπ. παρ., σελ. 17.

[9] Σ. Δεσπότη, όπ. παρ., σελ. 117.

[10] Εγκύκλιος του 1920, § 2.

[11] Απ. Νικολαΐδη, «Το μέλλον της Οικουμενικής κίνησης», *Εκκλησία* 6 (2008)430.

[12] Απ. Νικολαΐδη, όπ. παρ., σελ. 431.

[13] Π. Μπούμη, *Δια μια κανονική πορεία ενότητας, βάσει θεμελιωδών αρχών του πολιτεύματος της Εκκλησίας* (Αθήνα: Εκδόσεις Κοχλίας Ε.Π.Ε., 1995)84.

[14] Εγκύκλιος του 1920, § 4.

[15] Εγκύκλιος του 1920, § 5.

[16] Γ. Φλωρόφσκυ, «Inter-communicio, ομολογιακή πιστότης εντός της οικουμενικής κινήσεως», ελλ. μτφ. Κουμάντος Α., στο *Θέματα Ορθοδόξου Θεολογίας*

(Αθήνα: Εκδόσεις Άρτος Ζωής, 1973)212.

[17] Γ. Φλωρόφσκυ, όπ. παρ., σελ. 217.

[18] Π. Μπούμη, *Συνέπειαι της άρσεως των αναθεμάτων Ρώμης-Κων/λεως* (Αθήνα: Εκδόσεις Συμμετρία, 1994)136.

[19] Εγκύκλιος του 1920, § 6.

[20] Εγκύκλιος του 1920, § 6.

[21] Γ. Φλωρόφσκυ, όπ. παρ., σελ. 220.

[22] Εγκύκλιος του 1920, § 6.

[23] Π. Μπούμη, όπ. παρ., σελ. 130.

[24] Εγκύκλιος του 1920, § 6.

[25] Εγκύκλιος του 1920, § 7.

[26] Τα Νέα, όπ. παρ., σελ. 211.

[27] Τα Νέα, όπ. παρ., σελ. 209.

[28] Εγκύκλιος του 1920, § 9.

[29] Εγκύκλιος του 1920, § 9.